

Senoji ir naujoji karta XXI amžiuje: kintantis ugdymo peizažas

Rugpjūčio 20–23 dienomis Calabria universitete (Cosenza, Italijoje) vyko Tarp-tautinio ugdymo filosofų tinklo (INPE) jau 14 kartą surengta konferencija. Šis tinklas tokias konferencijas rengia nuo 1988-ųjų kas antri metai. Ugdymo filosofų akiratyje – ugdymo aktualijų įžvalgos ir jų kritinis apmąstymas. Be to, norėusi atkreipti dėmesį ir į tai, kad šiais metais straipsnio autorė ir Lilija Duoblienė buvo pirmosios atstovės iš Lietuvos, įsitraukusios į šio tinklo ugdymo filosofijos teoretikų gretas.

Konferencijoje nagrinėtų probleminių temų laukas labai platus: nuo šiuolaikinių ugdymo teorijų paradigmu diskurso iki naujausių tyrimų ugdymo srityje pristatymo (neurologijos mokslo posūkis į ugdymo ir vaikų rengimo gyvenimui sritį). Tačiau labiausiai stebino atvirumas problemai ir didelis kiekvienos problemos apmąstymo poreikis, nepaisant to, problema yra universalaus ar individualaus pobūdžio. Ugdymo filosofas iš Belgijos P. Smeyersas kaip vieną iš pagrindinių ugdymo filosofijos problemų šiandienėje visuomenėje įvardijo technologijos, posthumanizmo ir mokslo dermės poreikį. Italų ugdymo teorijos atstovas G. Spadafora išskėlė klausimą „Ar mokslas per visuotinę ugdymo filosofiją gali pakeisti šiuolaikinę pasaulio visuomenę?“, N. Hermannas (Brazilija)

gvildeno pasaulio, individualaus ir kartu bendro visiems, paradoksus ir įtampas. C. Schumann (Danija) diskutavo, kiek ir kokių *žinių* reikia pasauliui. Jos manymu, epistemologijos ir edukacijos santykis XXI amžiuje yra problemiškas. Ugdymo filosofas iš Amerikos A. Fulfordas kvietė diskusijai, ko tikimės iš švietimo, kokie mūsų lūkesčiai ir kokie galimi netikėtumai. Profesorės iš Rusijos N. Nalivaiko teigimu, XXI amžiaus švietimas turi būti demokratijos plėtros veiksnys. Apie demokratinį pilietiškumo ugdymą kalbėjo ugdymo filosofas iš Pietų Afrikos Respublikos J. Waghid – kaip galima demokratinio pilietiškumo ugdymo ir islamiškojo ugdymo koreliacija, kai islamo tikėjimo šalyse toks fenomenas, kaip antai demokratija, yra nepriimtinas.

Atrodo, reikėtų aptarti dar vieną iš problemų, aktualių daugeliui pasaulio šalių ugdytojų – informacinių technologijų poveikį jauno žmogaus sąmonei ir mokymuisi. Ši problema konferencijoje skambėjo tarsi leitmotyvas. Labai gilių filosofinių įžvalgų apie mokymosi patirties ir naujų technologijų švietime sąveiką pateikė L. Falero, A. de Sosa, A. Diaz Genis iš Urugvajaus. „Kuris stebi kurį?“, – klausė J. Orsenigo (Italija), turėdamas omenyje ir analizuodamas, kaip mokytojas ir mokinys

jaučiasi ir kaip keičiasi jų vaidmenys šiuolaikiniame pasaulyje. Iš principo mokykla, jos ateitis ir atsakomybės tarp mokytojo-mokinio ir tėvų-vaikų persiskirstymas rūpi daugumai ugdytojų ir yra, kalbant apie ugdymo kontekstą, tiesiog problema „čia ir dabar“. L. Duoblienė pristatė mokyklos projekto idėją ateičiai akcentuodama, jog mokymasis yra kaip plaukimas (giliai nardai, plauki paviršiumi arba tave nubloškia potvynio banga), o J. Masscheleinas ir M. Simonsas (Belgija) diskutavo apie tai, kaip mokyklos stengiasi pasiteisinti dėl mokinių paviršutiniško mokymosi, sakydamos esą „*mūsų* vaikai yra *ne mūsų* vaikai“.

Konferencijoje buvo analizuojama daugybė kitų probleminių aspektų, išskylančių šiuolaikiniame ugdymo kontekste: išryškintamos daugiakultūrės ir tarpkultūrinės problemos, meninio ugdymo paradigmos kaitos problematika, muzikinio ugdymo perspektyvos (šia tema autorės skaitytas pranešimas), analitinio mąstymo perspektyvos ar reikmė ugdam technologijas įval-

džiusią asmenybę, valstybinio ir privataus mokslo sektorių koreliacija technologijų ir medijų kultūros kontekste bei aukštojo mokslo studijų kokybės problematika.

Reikėtų paminėti filosofus, kurių idėjos šioje konferencijoje daugiausiai taikytos grindžiant šiandienos problemas ugdymo teorijos ir praktiniame kontekstuose, tai: G. Agambenas, J. Dewey, G. W. F. Hegelis, J. Derrida, G. Deleuzas, M. Heideggeris, M. Buberis, E. Levinas, M. Foucault, H.-G. Gadameris, M. Merleau-Ponty, R. Rorty, R. P. Farrellis ir Aristotelis. Maloniai nustebino ir nudžiugino Aristotelio idėjų aktualumas šiais laikais. Be to, konferencijos dalyviai buvo pakviesti į iškilmes, per kurias Cosenza miesto vienas iš skverų buvo pavadintas filosofo J. Dewey vardu.

Iš tikrųjų nėra taip svarbu, kokios teorijos laikosi ugdymo filosofai, svarbiausia, kad, turint tokius tvirtus ugdymo teorijos pagrindus, nėra geresnio būdo problemoms spręsti, kaip kritiškai mąstant ir nuolat reflektuojant vykstančio ugdymo reiškinio fenomeną.

Vita Venslovaitė